



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Universitätsbibliothek Paderborn**

### **Sancti Hieronymi Stridonensis, Sanctae Romanae Ecclesiae Presbyteri Cardinalis Epistolae In Tres Libros distributae**

**Hieronymus, Sophronius Eusebius**

**Coloniae Agrippinae, 1674**

XI. De vita Demetriadis. Inter omnes.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-37862**

XI. Hieronymus ad Demetriadem virginem, quæ  
mirificè commendatur.

Inter omnes materias, quas ab adolescentia  
usque ad hanc ætatem vel mea, vel notariorum  
scripsi manu, nihil præsentis opere difficilius.  
Scripturus enim ad Demetriadem virginem Chri-  
sti, quæ & nobilitate & divitiis prima est in urbe  
Roma. Si cuncta virtutibus ejus congrua dixerò  
adulari putabor: si quædam subtraxero, ne incre-  
dibilia videantur, damnum laudibus ejus mea  
faciet verecundia. Quid igitur faciam? Quod  
implere non possum, negare non audeo: tanta est  
viæ ejus & matris insignium fœminarum, in ju-  
bendo autoritas, in petendo fides, in extorquen-  
do perseverantia. Neque enim ut novum & præ-  
cipuum quiddam à me flagitant: cujus ingenium  
in hujuscemodi materiis sæpè detritum est: sed  
ne vocis meæ pro virili parte desit testimonium  
in ejus virtutibus explicandis: cujus (ut in clyti o-  
ratoris utar sententia) spes magis laudanda est,  
quàm res. Quanquam puellares annos fidei ar-  
dore superavit, & inde cœperit, \* ubi aliis desis-  
se, perfectæ consummatæque virtutis est. Sit pro-  
cul obtrectatio, faceat invidia: nullum in ambi-  
tione sit crimen. Ignoti ad ignotam scribimus,  
tantaxat juxta faciem corporalem. Alioquin in-  
terior homo pulchrè sibi cognitus est illa notitia,  
qua & Paulus Apostolus Colossenses multosque  
credentiū noverat, quos antè non viderat. Quan-  
tum sit apud me meritum, imò miraculum virgi-  
nis nostræ hinc potest æstimari, quod occupatus  
in

\* unde  
alias,

Coloss 1.

*Ezech.*  
40 &  
*sequent.*

in explanatione templi Ezechielis: quod opus in omnibus scripturis sanctis vel difficilissimum est, & in ea parte delubri, in qua sancta sanctorum & thymiamatis altare describitur: malui parumper uti hoc diverticulo: ut de altari transirem ad altare: & hostiam vivam placentem Deo, ac sine ulla macula, æternæ pudicitia consecrarem. Sed & nostra oratio dabit aliquid emolumenti. Equorum cursus, favore perniciosior fit: pugilum fortitudo clamoribus incitatur; paratas ad prælium acies strictosque mucrones sermo imperatoris accendit. Igitur & in opere præsentia via quidem materque plantaverint, sed & nos rigabimus, & Dominus incrementum dabit.

*I. Cor. 3.*

Rhetorum disciplina est ab avis & atavis, & omni retrò nobilitate ornare quem laudes: ut æmorum sterilitatem radix secunda compenset, quod in fructu non teneas, mireris in trunco. Scilicet nunc mihi Proborum & Olibriorum clara repetenda sunt nomina: & illustre Anitii sanguinis genus, in quo aut nullus aut rarus est qui non meruerit consulatum. Aut proferendus Olibrius virginis nostræ pater, quem immatura morte subtrahitum Roma congemuit. Vereor plura dicere, ne sanctæ matris vultus exasperem, & virtutum ejus recordatio fiat doloris instauratio. Pius filius, et amabilis, clemens Dominus, civis affabilis, consular quidem in pueritia, sed morum bonitate sententior illustrior. Fœlix morte sua, qui non vidit patriam corruentem. Imò fœlicior sobole, qui Demetriadis proavia nobilitatem insigniorem reliquit, Demetriadis filia perpetua castitate. Verum quid ago? Oblitus propositi, dum admittam

juvenem, laudavi aliquid bonorum secularium, cum in eo mihi virgo magis nota laudanda sit quod hæc universa contempserit: quod non se nobilem, non in divitiis præpotentem, sed hominem cogitaverit. Incredibilis animi fortitudo inter gemmas & sericum, inter eunuchorum & puellarum catervas, & adulationem ac ministeria familiarum perstreptentis, & exquisitas epulas, & quas ampla domus præbebat abundantia, appetisse eam jejuniorum laborem, asperitatem vestium, victus continentiam. Legerat enim Domini verba dicentis: Qui mollibus vestiuntur, non domibus regem sunt. Stupebat ad conversationem Helie & Joannis Baptistæ: quorum uterque se zona pellicea astrinxit, & mortificavit lumbos suos: alter venisse narratur in spiritu & virtute Helie, præcursor Domini, in utero prophetans parentis, & antedictum judicii, judicis voce laudatus. Annæ filia Phanaelis mirabatur ardorem, quæ orationibus atque jejniis usque ad ultimam senectutem in templo Domino serviebat. Quatuor virginum filiarum Philippi desiderabat chorum, & unam se illarum esse cupiebat, quæ pudicitia virginali & prophetiæ gratiam consequutæ sunt. His & hujuscemodi cogitationibus pascebat animum, nihil ita metuens quàm aviam matremque offendere. Quarum cum incitaretur in templo, voluntate & studiis terrebatur: non quod displiceret eis sanctum propositum, sed quod prærei magnitudine optare id & appetere non aude-  
ret. Estuabat Christi tyruncula. Oderat ornatum suum, & cum Hester loquebatur ad Dominum: Tu nosti quod oderim in signo capitis mei, hoc

*Demetrius mundum & opes contemnit.*

*Matt. 11.*

*4. Reg. 1.*

*Matth. 1.*

*Lucas 1.*

*Matt. 11.*

*Lucas 2.*

*Act. 21.*

*Hest. 14.*

U

est

est, diadema, quo utebatur quasi regina, & tanta ducam immunditiæ, velut pannum menstruata. Ajunt sanctæ & nobiles fœminæ, quæ eam viderunt atque norunt, quas de littore Galliarum ad habitationem sanctorum locorum, hostium per Africam compulit sæva tempestas: noctibus & secretò, confcius tantùm virginibus Dei, quæ in matris & aviæ comitatu erant, nunquam eam linteamine, nunquam plumarum usam mollitiæ, sed cilicium in nuda humo habuisse prestratum: jugibus faciem rigasse lachrymis, Salvatoris merite genibus advolutam, ut suum reciperet propositum, ut impleret desiderium, ut aviæ animum matrisque molliret.

*Demetriadis continentia & virtus austerritas.*

*Demetrias horretur seipsam ad nuptias recusandas.*

\* coronavit.

Quid ultra differo? cùm jam nuptiarum appropinquaret dies, & futuro matrimonio thalamus pararetur: secretò & absque arbitris, noctemque habens pro solatio, talibus se fertur armasse consiliis. Quid agis Demetrias? Cur pudicitiam tanto pavore defendis. Libertate opus est & audacia. Quæ sic in pace metuis, quid faceres in martyrio perpetrando? Quæ tuorum vultum ferre non potes, quomodo sustineres tribunalia persecutorum? Si te virorum exempla non provocant, horretur faciatque securam beata martyr Agnes, quæ & ætatem vicit & tyrannum: titulum calistatis, martyrio \* consecravit. Nescis misera, nescis cui virginitatem debeas tuam. Dudum inter barbaras tremuisti manus, aviæ matrisque sinu & pallis tegebatis. Vidisti te captivam, & pudicitiam tuam, non tuæ potestatis: Horruisti truces hostium vultus: raptas virgines Dei gemitu tacito conspexisti. Urbs tua orbis quondam caput

Ro-

Romani populi sepulchrum est : & tu in Lybico  
 littore, exulem virum, ipsa exul accipies? Quam  
 habitura pronubam? quo deducenda comitatu?  
 Stridor linguæ Punicæ, præcacia tibi Fescennina  
 cantabit. Rumpere moras omnes: perfecta Dei di-  
 lectio foras mittat timorem. Assume scutum fidei,  
 lorica[m] justitiæ, galeam salutis, procede ad præ-  
 lium. Habet & pudicitia servata martyrium suū.  
 Quid metuis aviam? quid formidas parentem?  
 Fortitan & ipsæ velint, quod te velle non credunt.

1. Ioan. 4.  
 Ephes. 5.

His & aliis quàm pluribus inflammata stimulis,  
 omnem corporis cultum & habitum secularem,  
 quasi propositi sui impedimenta projecit. Pretio-  
 sa monilia, & graves sensibus uniones ardentesq;  
 gemmæ redduntur scriniis: vili tunica induitur,  
 viliori tegitur pallio: & insperata aviæ genubus  
 repente provolvitur, fletu tantum & plandibus  
 quæ esset, ostendens. Obstupuit sancta & gravis  
 femina, alienum habitum in nepte conspiciens.  
 Mater gaudio stabat attonita. Ultraq; verum non  
 credere, quod verum esse cupiebant. Hæsit vox  
 faucibus, & inter ruborem & pallorem metumque  
 atque lætitiæ cogitationes variæ \* nutabant.  
 Succumbendum est huic loco: ne quid narrare  
 aggrediar, quod dicendo minus faciam. Ad expli-  
 candam incredibilem gaudii magnitudinē & Tul-  
 liani fluvius siccaretur ingenii, & contortæ De-  
 molthenis vibratæq; sententiæ tardius languidius-  
 que ferrentur. Quicquid potest cogitare animus:  
 quicquid sermo potest explicare, illo in tempore  
 factum audivimus. Certatim in oscula neptis &  
 filiæ mater & avia ruunt. Uberrimè flere præ gau-  
 dio, jacentem manu attollere, amplexarique tre-

Deme-  
 trias ab-  
 jicit ma-  
 liorem  
 ornatum,  
 & aperit  
 aviam ac  
 matri  
 proposit-  
 tum vir-  
 ginatis  
 sue.  
 \* muta-  
 bantur.

U 2

pi-

*Deme-  
triadis e-  
xemplo  
multa  
virgines  
Deo se  
consecra-  
runt.*

trepidantem; agnoscere in illius proposito-  
tem suam & gratulari, quod nobilem familiam  
virgo virginitate sua nobiliorem faceret. Inve-  
nisset eam quod praeferret generi, quod Romanae  
urbis cineres mitigaret. Jesubone, quid illud in  
tota domo exultationis fuit? Quasi ex radice fec-  
cunda, multae simul virgines pullularunt: exem-  
plumque patronae & dominae, sequuta est clientum  
turba atque famularum. Per omnes domos fere-  
bat virginitatis professio, quarum cum impar es-  
set in carne conditio, unum erat praemium casti-  
tatis. Parum loquor. Cunctae per Africam Eccle-  
siae quodam exultavere tripudio. Non solum ad  
villes, oppida, viculosque, sed ad ipsa quoque ma-  
gistra celebris fama penetravit. Omnes inter Af-  
ricam Italiamque Insulae hoc tumore completae  
sunt, & inoffenso pede longius gaudia eueunt.  
Tunc lugubres vestes Italia mutavit, & comitatus  
urbis Romae moenia, pristinum ex parte receperunt  
fulgorem: propitium sibi existimantes Deum, in  
alumnæ conversione perfecta. Putares extinctam  
Gotthorum manum & colluviem perfugarum  
atque servorum, Domini desuper intonantis ful-  
mine concidisse. Non sic post Trebiam Thrasym-  
enum & Cannas, in quibus locis Romanorum  
olim exercituum caesa sunt millia. Marcellum  
apud Nolam praelio, se populus Romanus ce-  
rexit. Minori prius gaudio Gallorum strata agmi-  
na, auro redempta nobilitas, & seminarium Ro-  
mani generis in arce cognovit. Penetravit hic ru-  
mor Orientis littora, & in mediterraneis quoque  
urbibus, Christianae gloriae triumphus audient  
est. Quae virginum Christi non hujus se societate

jaclavit? Quæ maternum tuum Juliaa beatum  
 clamavit uterum? Incerta apud infideles sint præ-  
 mia futurorū. Plus interim recepisti virgo, quàm  
 obtulisti. Quam sponsam hominis una tantum  
 provincia noverat, virginem Christi totus orbis  
 audivit. Solent miseri parentes, & non plenæ fidei  
 Christiani, deformes & aliquo membro debiles  
 filias, quia dignos generos non inveniunt virgini-  
 tati tradere. Tanti ut dicitur, vitrum, quanti mar-  
 garitum? Certè qui religiosiores sibi videntur,  
 parvo sumptu, & qui vix ad alimenta sufficiat,  
 virginibus dato: omnem censum in utroque sexu  
 secularibus liberis largiuntur. Quod nuper in hæc  
 urbe dives quidam fecit presbyter, ut duas filias  
 in proposito virginali inopes relinqueret, & alio-  
 rum ad omnem copiam filiorum luxuriæ atq; de-  
 liciiis provideret. Fecerunt hoc multæ: pro dolor,  
 nostri propositi sceminae, atque utinam rarum es-  
 set exemplum: quod quanto crebrius est, tanto illæ  
 feliciores quæ nec plurimarum quidem exempla  
 sequuntur sunt.

Fertur, & omnium Christianorum laude cele-  
 bratur: quicquid fuerat nuptiis præparatum, à  
 sancta Christi Simoridæ virgini traditum, ne spon-  
 so fieret injuria: imò ut dotata pristinis opibus  
 veniret ad sponsum: & quod in rebus mundi peri-  
 turum erat, domesticorum Dei sustentaret ino-  
 pliam. Quis hoc credat? Proba illa omnium digni-  
 tatum, & cunctæ nobilitatis in orbe Romano no-  
 men illustrius: cujus sanctitas & in universos effu-  
 sa bonitas, etiam apud barbaros venerabilis fuit,  
 quam trium liberorum, Prohini, Okbrii, & Probi  
 non fatigarunt ordinarii consulatus, & eum in-



Enc. 16.

Job  
Job 7.

censis direptisque domibus in urbe captivitas fit, nunc habitas venundare dicitur possessiones, & facere sibi amicos de iniquo mammona, qui se recipiant in æterna tabernacula, ut erubescat omnis Ecclesiastici ministerii gradus, & cassa nomina monachorum emere prædia, tanta nobilitate vendente. Vix barbarorum effugerat manus & avulsas de complexu suo virgines fleverat, cum subito intolerabili, & quod nunquam timuerat, amarissimi filii orbitate percutitur, & quasi futura virginis Christi avia, spe futurorum mortiferum vulnus excepit probans in se verum esse quod in lyrico carmine super iusti præconio dicitur. Si fractus illabatur orbis, Impavidum ferient ruinae. Legimus in volumine Job: Adhuc isto loquente, venit alius nuntius. Et in eodem: Tentatio, sive (ut melius habetur in Hebræo) militia est vita hominis super terram. Ad hoc enim laboramus, & in seculi huius periclitamur militia, ut in futuro seculo coronemur. Quæ de medio mare fumantem viderat patriam, & fragili cymbæ, salutem suam suorumque commiserat: crudeliora invenit Africae littora. Excipitur enim ab eo quem neficias, utrum avarior, an crudelior fuerit: cui nihil dulce præter vinum & pretium: & qui sub occasione partium clementissimi Principis, sævissimus omnium exitit tyrannorum, & (ut aliquid loquar de fabulis poetarum) quasi Orcus in tartaro, non tricipitem, sed multorum capitum habuit Cerberum, qui cuncta traheret atque laceraret. Hic matrum gremiis abducere pactas: negotiatoribus & avidissimis mortalium Syris, nobilium puellarum nuptias vendere: non pupillorum, non

viduarum, non virginum Christi inopiæ parcere: magisque manus rogantium quam vultus spectare. Hanc feram Charybdim Scyllamque succindam multis canibus, fugiens barbaros matrona sustinuit: quæ nec naufragiis parceret, nec captivitatibus flecteretur. Imitate crudelis saltem hostem Romani Imperii. Brennus nostri temporis, tantum quod invenerat, tulit: tu quæris quod non invenis. Et mirantur æmuli (Virtus enim semper invidiæ patet) cur tantarum secum pudicitiam tacita proscriptione mercata sit, cum & ille partem dignatus sit accipere, qui totum potuit auferre, & hæc quasi Comiti negare non ausa sit, quæ se intelligebat sub nomine dignitatis privata tyranno servientem? Sentio me inimicorum patere moribus, quod adulari videar nobilissimæ & clarissimæ sceminæ, qui accusare non poterunt, si me scirent huc usque tacuisse. Neque enim laudavi in ea unquam antiquitatem generis, divitiarum & potentiaæ magnitudinem viro vivente vel mortuo, quæ alii forsitan mercenaria oratione laudaverint. Mihi propositum est stylo Ecclesiastico laudare aviam virginis meæ, & gratias agere, quod voluntatem ejus sua adjuverit voluntate. Alioqui cellula monasterii, vilis cibus, vestisq; contempta, & ætas vicina jam morti, brevisque temporis viaticum, carent omni assentationis infamia.

*Epilogus.*